

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:249

av Beatrice Ask m.fl. (M)

med anledning av skr. 2014/15:146 Förebygga, förhindra och försvåra – den svenska strategin mot terrorism

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta fram en konkret handlingsplan för det förebyggande arbetet mot radikaliserings och terrorism och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Säkerhetspolisens behov av nya verktyg för att upptäcka och utreda terroristbrott, exempelvis möjligheten till hemlig dataavläsning, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att Säkerhetspolisen stärker sin förmåga att möta det ökande hotet främst vad avser radikaliserings och återvändare, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Nationella insatsstyrkan ska ha tillräcklig operativ förmåga och kunna agera i samband med terroristangrepp på flera geografiska platser samtidigt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör prioritera ett bättre och mer effektivt samarbete mot terrorism inom Europeiska unionen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket ett särskilt uppdrag för att utreda finansiering av terrorism och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka förutsättningen för internationella åklagarkammaren i Stockholm att kunna utreda terroristbrott och krigsbrott och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hindra människor att resa till oroshärdar för att ansluta sig till terroriststämplade organisationer och om att skärpa reglerna för passhantering och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att i svenska pass skriva in ett förbud mot att besöka vissa länder i syfte att förhindra deltagande i terroristaktiviteter samt att öka möjligheterna att tillfälligt omhänderta pass i syfte att förhindra terrorism och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är positivt att regeringen har lagt fram en uppdaterad strategi mot terrorism. Efter att alliansregeringen lade fram en liknande skrivelse 2012 har mycket hänt.

Samhällsutvecklingen och det ökade hotet i vår omvärld gör att en uppdatering är såväl nödvändig som angelägen.

Skrivelsen syftar till att ge en samlad bild av det arbete som behövs, men anger också regeringens syn på olika insatser. Regeringens skrivelse fokuserar på det förebyggande arbetet, men redovisar få konkreta åtgärder som effektivt kan bekämpa terrorism och motverka radikalisering. Vi moderater vill peka på betydelsen av konkreta åtgärder, såväl förebyggande som repressiva sådana. Vi vill särskilt understryka att brottsbekämpande myndigheters förmåga och kapacitet att förhindra terrorbrott behöver utvecklas, vilket i sin tur leder till ett behov av skarpa lagstiftningsförslag.

Radikalisering, våldsbejakande extremism och terrorism utgör ett stort hot mot såväl människor som stater och ytterst mot de värderingar som vårt samhälle vilar på. Vi har sett alltför många exempel på våldsbejakande extremism och blodiga terrorattentat både i Europa och i andra delar av världen. Attentatet mot tidningen Charlie Hebdos redaktion i Paris är ett exempel, attentaten i Köpenhamn ett annat. I Sverige genomfördes en sprängning på Drottninggatan år 2011, vilket föranledde Säkerhetspolisen att höja hotbilden mot Sverige. Hotbilden har inte sänkts sedan dess.

Under våren och sommaren har vi följt rapporteringen om svenskar som reser till bland annat Syrien och Irak för att ge sitt stöd till och kriga för Islamiska staten i Syrien och Levanten (Isil). Exempelen på svenskar som utför, planerar eller deltar i terroristhandlingar eller terroristträning i de aktuella länderna har varit flera.

Säkerhetspolisen bedömer att 300 personer har rest från Sverige till Irak och Syrien för att strida med Isil. Fyrtio av dem har dödats och 80 har återvänt till Sverige, enligt de senaste rapporterna.

Personer som reser för att strida med terroriststämplade organisationer utgör ett allvarligt hot också mot Sverige. Det finns goda skäl att anta att flera återvänder efter att ha begått krigsbrott och med förmåga att utföra terrorhandlingar även här i landet. Rättsvårdande myndigheter behöver en stark och adekvat förmåga att kunna möta det hot som dessa individer utgör, samtidigt som det förebyggande arbetet måste utvecklas. Sverige får inte blunda för en utveckling som utgör ett ytterst allvarligt hot mot den öppenhet och de fri- och rättigheter vi tar för givna.

Det är viktigt att säkerställa att svenska pass inte kommer på drift och kan utnyttjas av människor som reser falskt för att för att ansluta sig till terroriststämplade organisationer såsom Isil. Reglerna för att få nya pass när sådana förkommit måste skärpas. Närmare 60 000 borttappade pass anmäldes 2013. Det kan inte uteslutas att en del av dessa används för att underlätta för extremister att resa ut och in i landet. Polisen ska därför kunna kalla till samtal andra gången man anmäler sitt pass försvunnet och ansöker om ett nytt. I Finland har man ett liknande tillvägagångssätt som bedöms fungera väl.

Det bör också prövas om högre avgifter kan minska omsättningen av pass. I dag kostar det 350 kronor att få ett pass utfärdat. En person bör bara kunna få ett pass utfärdat till den kostnaden under en femårsperiod. Ett andra pass ska kosta mer. Ansöker man om ett tredje pass bör avgiften höjas rejält.

Det bör bli möjligt att tillfälligt omhänderta pass för att stoppa planerade resor i syfte att delta i strid eller vapenträning utomlands för terroriststämplade organisationer när sådant resande kriminaliseras. Vi vill också utreda om det som en åtgärd visavi återvändare ska skrivas in tillfälliga reseförbud för inresa till vissa länder

Ta fram en konkret handlingsplan för det förebyggande arbetet

Regeringen framhåller betydelsen av förebyggande arbete och anger att ett särskilt fokus ligger på området ”Förebygga”. Trots detta saknar strategin allt annat än hänvisningar till sådant kan sägas vara traditionella brottsförebyggande insatser – främst inriktade mot ungdomar – och som egentligen inte har någon bäring på de specifika utmaningar som finns för att kunna förebygga och motverka radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Det förbyggande arbetet bör ske på bred front och omfatta ett antal olika åtgärder. Allmänt sett behöver kunskapen öka i samhället – och framförallt hos offentliga aktörer – om vad som kan utlösa processer som leder till radikaliserings.

Uppbyggandet av kunskap bör ta sikte på hur radikaliserings kan upptäckas på ett tidigt stadium. Sådana kunskaper är särskilt värdefulla för dem som arbetar i skolan, hos kommunala myndigheter och hos andra aktörer som kommer i kontakt med ungdomar i miljöer där radikaliserings kan förekomma.

På ett allmänt plan är det också betydelsefullt att motverka faktorer som skapar en känsla av utanförskap och att erbjuda goda möjligheter för var och en att utöva sin övertygelse på ett för samhället godtagbart sätt.

Det förebyggande arbetet bör konkretiseras genom att olika typer av insatser identifieras och att det utarbetas en handlingsplan för hur det förebyggande arbetet ska bedrivas där det också framgår vem som har ansvar för vad.

Ge Säkerhetspolisen verktyg för att kunna upptäcka och utreda terroristbrott

Säkerhetspolisen har huvudansvaret för att bekämpa terrorism. Det ligger i sakens natur att personer som ägnar sig åt terroristrelaterad verksamhet inte gör det öppet. Polisen måste därför kunna använda hemliga tvångsmedel för att utreda sådan verksamhet. Den tekniska utvecklingen går snabbt framåt, vilket utnyttjas och medför nya utmaningar för Säkerhetspolisen.

Säkerhetspolisen måste därför ges nödvändiga verktyg för att motverka terrorismrelaterad brottslighet och för att lagföring av sådan brottslighet ska kunna ske. När exempelvis kriminalisering av resande för att delta i strid eller vapenträning för terroriststämplade organisationer införs måste Säkerhetspolisen ha rimliga möjligheter att kunna säkra bevisning. Om detta inte är möjligt i praktiken blir lagstiftningen verkningslös.

Moderaterna vill att Säkerhetspolisen ska få tillgång till information från signalspaning under förundersökning för att kunna säkra bevisning mot personer som gör sig skyldiga till terrorismrelaterad brottslighet. Säkerhetspolisen bör också få tillgång till hemlig dataavläsning, vilket innebär möjligheter att läsa krypterad datatrafik för att kunna säkra bevisning mot personer som gör sig skyldiga till terrorismrelaterad brottslighet

Nya befogenheter vad gäller hemliga tvångsmedel ska utformas så att alla rättssäkerhetsgarantier kan uppfyllas. Detta innebär krav på adekvata kontroll- och uppföljningsmekanismer och att hänsyn tas till människors personliga integritet.

Återvändare som rest och deltagit i terroristverksamhet utomlands utgör en stor utmaning för samhället. Vi är överens med regeringen om behovet av att ge myndigheten ökat anslag för att fortsätta och vidareutveckla arbetet mot terrorism och stärka skyddet för vitala samhällsfunktioner. Utmaningarna är emellertid stora och vi avser att i budgetmotionen pröva om ytterligare tillskott ska förordas.

Säpo måste samarbeta med Polisen och andra myndigheter

I skrivelsen pekar regeringen på resurser från polisregionerna som en förlängning av det arbetet Nationella insatsstyrkan gör. Därutöver framhåller regeringen att Sverige vid behov ska kunna inhämta stöd från motsvarande styrkor från andra EU-länder. Vi moderater anser emellertid att det behövs en uppgradering av vår nationella förmåga. Bland annat vill Moderaterna öka Nationella insatsstyrkans operativa förmåga och kapacitet att möta terroristangrepp på flera geografiska platser samtidigt.

I skrivelsen talar regeringen också om vikten av samverkan mellan Polisen, Säkerhetspolisen och Försvarsmakten för att möta en eventuell terrorattack i Sverige. Alliansregeringen tog initiativet till att ett sådant samarbete kunde implementeras redan i den förra terrorismstrategin och det är viktigt att arbetet fortsätter både när det gäller övning och kapacitetsuppbyggnad. Lagen (2006:343) om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning ger det lagstiftningsmässiga stödet för ett sådant samarbete.

Det är viktigt att säkerställa att den internationella åklagarkammaren i Stockholm har rätt resurser, exempelvis tillräckligt med specialpolis som kan bistå i utredningarna. Åklagare har varnat för att krigsförbrytare kan gå fria i Sverige för att det finns för få polis som utreder de misstänkta brotten. Detta är inte acceptabelt. På internationella åklagarkammaren i Stockholm arbetar exempelvis sex åklagare tillsammans med åtta specialpolis för att utreda misstänkta terroristbrott och krigsbrott.

Säkerställ ett effektivt antiterrorssamarbete

Internationella samarbeten mot terrorism måste ha hög prioritet. I strategin skriver regeringen att det förebyggande arbetet ska vara i fokus för Sveriges internationella arbete mot terrorism och att det arbetet ska ske inom ramen för FN.

Moderaterna menar att fokus borde vara att säkerställa ett bra och fungerande samarbete inom EU.

Arbetet på EU-nivå när det gäller frågor om radikaliserings och deltagande i terroristverksamhet behöver fördjupas. Samarbetet inom Europol, som inrättats för att förbättra polis-samarbetet mellan EU:s medlemsländer i syfte att bekämpa bland annat terrorism, bör förbättras. Sverige behöver också skapa och utveckla kontakter med transitländer och andra nyanlända länder när det gäller resande till oroshärdar.

Motverka finansieringen av terrorism

För att svara upp mot behovet av en effektiv bekämpning av terrorism är det viktigt att även komma åt finansieringen. Vi anser att ett viktigt steg i att förstärka arbetet mot terrorism och radikaliserings är att ta krafttag mot finansieringen av terrorism.

I rapporten ”*Finansiering av terrorism – En nationell riskbedömning*” har den svenska riskbilden utretts på uppdrag av alliansregeringen. I den framgår att Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket bedriver underrättelsearbete inriktat mot ekonomisk brottslighet, men att de inte särskilt letar efter finansiering av terrorism. Det framgår också att det är en sårbarhet för underrättelsearbetet mot finansiering av terrorism att Skatteverkets och Ekobrottsmyndighetens förmåga till ekonomiskt underrättelsearbete inte utnyttjas i detta syfte och att sannolikheten är lägre att terrorismfinansieringsupplägg kartläggs än den annars hade varit.

Därför vill Moderaterna att Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket ska få ett särskilt uppdrag att utreda finansiering av terrorism. Vi har avsatt medel till Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket för detta ändamål.

Beatrice Ask (M)

Krister Hammarbergh (M)

Anti Avsan (M)

Ellen Juntti (M)

Pia Hallström (M)

Anders Hansson (M)